

Sdružení poradců
Systémy managementu - Ochrana životního prostředí

Základy environmentálního managementu – trochu historie

Ing. Jiří Seger
Seminář ENVI GROUP s.r.o.
Praha, 5.6.2017

®

Sdružení poradců EMS - historie, normy 1

Znečištění životního prostředí - řešení

The diagram illustrates four environmental solutions: 'Ředění znečištění' (dilution) shown with a factory and a large container; 'Koncovky' (end-of-pipe) shown with a factory and a scrubber; 'Recyklace' (recycling) shown with a circular arrow; and 'Prevence znečištění' (prevention) shown with a person holding a lightbulb. Green arrows connect these elements to a central factory icon.

Sdružení poradců EMS - historie, normy 2

Životní prostředí - výstrahy !!

- 1952 – Londýn, Spojené království – velký smog
- 1960 Minimata, Japonsko - otrava rtuť
- 1976 Seveso, Itálie – otrava dioxinem
- 1984 Bhopál, Indie – otrava methylisokyanátem, kyanidy
- 1986 Černobyl, Ukrajina – radioaktivita
-

A stick figure stands next to a glowing bomb, symbolizing environmental threats.

Sdružení poradců EMS - historie, normy

A reakce – koncepce udržitelného rozvoje

- Světová komise pro životní prostředí a rozvoj 1987: „*Takový rozvoj, který zajistí naplnění potřeb současné společnosti, aniž by ohrozil možnost splnění potřeb generací příštích.*“
- ČR: Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí: "*Trvale udržitelný rozvoj společnosti je takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů*“
- Jinými slovy: ekonomický rozvoj, který nezničí základnu přírodních zdrojů a životní prostředí.

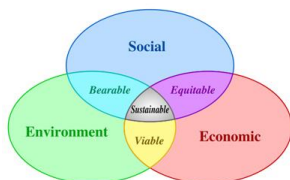
Sádková poradk

EMS - historie, normy

4

Udržitelný rozvoj – vztahové myšlenky

- 1991 Podnikatelská charta pro udržitelný rozvoj Mezinárodní obchodní komory
- 1992 Rio de Janeiro - Agenda 21

Sádková poradk

EMS - historie, normy

5

Charta pro udržitelný rozvoj

- 1. Priorita podnikatelského subjektu**
Uznávat environmentální management za jednu z nejvyšších priorit společnosti a klíčový nástroj k dosažení udržitelného rozvoje. Stanovit politiku, programy a postupy pro provádění operací environmentálně šetrným způsobem.
- 2. Integrovaný management**
Plně integrovat tuto politiku, programy a praktiky do všeho podnikání jako zásadní prvek managementu ve všech jeho funkcích.

Sádková poradk

EMS - historie, normy

6

Charta pro udržitelný rozvoj

3. Proces zlepšování

Neustále zdokonalovat politiku, programy a environmentální profil v souladu s technickým rozvojem, vědeckým poznáním, potřebami spotřebitelů a očekáváním veřejnosti a vycházet přitom z právních předpisů; používat stejná environmentální kritéria i na mezinárodní úrovni.

4. Vzdělávání zaměstnanců

Vzdělávat, cvičit a motivovat zaměstnance, aby prováděli své činnosti environmentálně odpovědným způsobem.

5. Předběžné environmentální zhodnocení

Vyhodnotit environmentální dopady dříve, než se započne s novou činností nebo projektem a před zastavením provozu některého zařízení nebo opuštěním výrobního místa.

Sádkovi poradci

EMS - historie, normy

7

Charta pro udržitelný rozvoj

6. Výrobky nebo služby

Vyvíjet a poskytovat výrobky nebo služby, které nemají žádný nepatřičný environmentální vliv a jsou bezpečné z hlediska jejich zamýšleného používání, jsou účinné z hlediska spotřeby energie a přírodních zdrojů a které lze recyklovat, opakovaně používat nebo bezpečně likvidovat.

7. Rady zákazníkům

Poskytovat rady a kde je to potřebné vzdělávat zákazníky, distributory a veřejnost v oblasti bezpečného používání, přepravy, skladování a likvidace poskytovaných výrobků a aplikovat podobné zásady pro poskytování služeb.

Sádkovi poradci

EMS - historie, normy

8

Charta pro udržitelný rozvoj

8. Zařízení a provoz

Vyvíjet, projektovat a provozovat zařízení a provádět činnosti s ohledem na účinné využívání energie a materiálů, udržitelné využívání obnovitelných zdrojů, minimalizaci negativních environmentálních dopadů a vzniku odpadů a bezpečnou a odpovědnou likvidaci zbytkových odpadů.

9. Výzkum

Provádět či podporovat výzkum environmentálních dopadů surovin, výrobků, procesů, emisí a odpadů spojených s podnikáním a dále výzkum způsobů minimalizace těchto negativních vlivů.

Sádkovi poradci

EMS - historie, normy

9

Charta pro udržitelný rozvoj

10. Preventivní přístupy

Modifikovat výrobu, marketing a používání výrobků nebo služeb nebo provádění činností v souladu s vědeckým a technickým poznáním tak, aby se zabránilo vážné či nevratné degradaci životního prostředí.

11. Smluvní dodavatelé a dodavatelé

Prosazovat, aby tyto zásady uplatňovali smluvní partneři jednající jménem podniku, povzbuzovat je a, kde je to vhodné, vyžadovat zlepšení jejich postupů, aby byly v souladu s postupy zastupovaného podniku; podněcovat dodavatele k širšímu využívání těchto principů.

Sádková poradci

EMS - historie, normy

10

Charta pro udržitelný rozvoj

12. Havarijní připravenost

Tam, kde existují významná nebezpečí, vyvinout a dodržovat havarijní plány ve spolupráci s havarijními službami a s příslušnými orgány a místní komunitou, přičemž se zvažují potenciální dopady přesahující hranice.

13. Přenos technologií

Přispívat k přenosu environmentálně šetrných technologií a metod managementu ve všech průmyslových oborech a veřejném sektoru.

14. Přispívat ke společnému úsilí

Přispívat k rozvoji státní politiky, vládních a mezivládních programů a vzdělávacích iniciativ, jimiž se zvyšuje environmentální povědomí a ochrana.

Sádková poradci

EMS - historie, normy

11

Charta pro udržitelný rozvoj

15. Otevřený přístup k zájmům a obavám

Posilovat otevřený přístup a dialog se zaměstnanci a veřejností předjímáním a reagováním na jejich zájmy a obavy z potenciálních nebezpečí a vlivů provozu, výrobků, odpadů nebo služeb, včetně těch, které mohou mít mezinárodní nebo globální význam.

16. Soulad s environmentálními předpisy a informování

Měřit environmentální profil, provádět pravidelné environmentální audity a vyhodnocovat dodržování požadavků podniku, právních předpisů a těchto zásad. Periodicky poskytovat příslušné informace správní radě, akcionářům, zaměstnancům, úřadům a veřejnosti.

Sádková poradci

EMS - historie, normy

12

Vznosné myšlenky – ale jak na to?

- Máme ISO 9001 pro systém managementu kvality
- Zásadní myšlenky?
 - Nestačí kontroly, potřebujeme celý systém řízení organizace zaměřený na zajištění kvality
 - Přenesení odpovědnosti za kvalitu na vrcholový management organizace (představitel vedení...)
- Udělejme to samé pro řízení ochrany životního prostředí

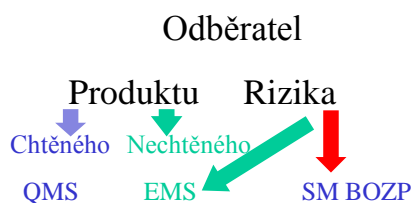

Sádkovi poradci

EMS - historie, normy

13

Vztah QMS – EMS – SM BOZP Kdo je zákazník?

Sádkovi poradci

EMS - historie, normy

14

Jak na to? Vytvořme EMS

- BS 7750:1994 - Specification for Environmental Management Systems
- 1996 - Norma ISO 14001 - ČSN EN ISO 14001:1997 – Systémy environmentálního managementu
- (1993 Evropská unie – EMAS)

Sádkovi poradci

EMS - historie, normy

15

Další vývoj

- 2001 – EMAS II
- 2004 – ISO 14001:2004 – ČSN EN ISO 14001:2005
- 2009 – EMAS III
- (2009 - EN 16001 – ČSN EN 16001 – Systémy managementu hospodaření s energií)
- 2011 – ISO 50001 – ČSN EN ISO 50001:2012 (Systémy managementu hospodaření s energií)

Sdílení poradů EMS - historie, normy 16

Současnost – Annex SL

- **Součást ISO/IEC Directives, Part 1 – Consolidated ISO Supplement, 2013 – Procedures specific to ISO**
- **Všechny nové normy pro systémy managementu budou mít jednotný rámec a všechny stávající normy systémů managementu budou při příštích revizích přepracovány dle tohoto rámce, tak, aby byly konzistentní a kompatibilní**

Sdílení poradů EMS - historie, normy 17

Jednotná struktura norem

0. Úvod
1. Předmět normy
2. Citované dokumenty
3. Termíny a definice
4. Kontext organizace
5. Vedení a závazek
6. Plánování
7. Podpora
8. Provoz
9. Hodnocení výkonnosti
10. Zlepšování

Jedno Brdo

Sdílení poradů EMS - historie, normy 18

Žhavá současnost – proč jsme tady?

- 2015 – ISO 14001:2015
- 2016 - ČSN EN ISO 14001:2016

Sádková poradci

EMS - historie, normy

19

Dobrovolné nástroje

- Činnosti, které organizace realizují na základě svého svobodného (dobrovolného) rozhodnutí a které jdou nad rámec požadavků platných legislativních norem
- Preventivní nástroje - soustředí se na odstraňování příčin environmentálních problémů
- Systematický přístup

Sádková poradci

EMS - historie, normy

20

Typy dobrovolných nástrojů

- Systémy environmentálního managementu (ISO 14001, EMAS)
- Environmentální značení
- Čistší produkce
- Dobrovolné dohody
- Environmentální manažerské účetnictví
- Environmentální reporting
- Ekodesign
-

Sádková poradci

EMS - historie, normy

21

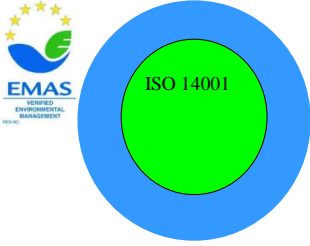
EMAS – Eco-management and audit scheme

- Nařízení Rady (EHS) č. 1836/93 – EMAS I
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 761/2001 - EMAS II
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 96/2006 - EMAS II – úprava respektující znění ISO 14001:2004
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1229/2001 - EMAS III

Sdílejte poradkú EMS - historie, normy 22

Vztah EMAS – ISO 14001

- Environmentální přezkum (Úvodní přezkoumání)
- Audity
- Environmentální prohlášení
- Ověření

Sdílejte poradkú EMS - historie, normy 23

EMAS – ISO 14001

- Environmentální přezkum (podle ISO 14001 nepovinný)
- Systém environmentálního managementu podle ISO 14001 (rozšířený o některé další požadavky)
- Audity (upraven rozsah)
- Environmentální prohlášení (ISO 14001 nepožaduje)

Sdílejte poradkú EMS - historie, normy 24

EMAS – ISO 14001

- Verifikace environmentálního prohlášení
- Registrace

ISO 14001 - Certifikát

Sádková poradci EMS - historie, normy 25

EMAS - požadavky na EMS

PŘÍLOHA II

Požadavky na systém environmentálního řízení a další otázky, na které se musí zaměřit organizace používající systém EMAS

„Požadavky na systém environmentálního řízení podle systému EMAS jsou stanoveny v oddíle 4 normy EN ISO 14001:2004. Tyto požadavky jsou uvedeny níže v tabulce, jejíž levý sloupec tvoří část A této přílohy“.

Registrované organizace používající systém EMAS se musí dále zaměřit na řadu dalších otázek, které mají přímou souvislost s řadou prvků uvedených v oddíle 4 normy EN ISO 14001:2004. Tyto dodatečné požadavky jsou uvedeny níže v tabulce, jejíž pravý sloupec tvoří část B této přílohy“.

Sádková poradci EMS - historie, normy 26

